

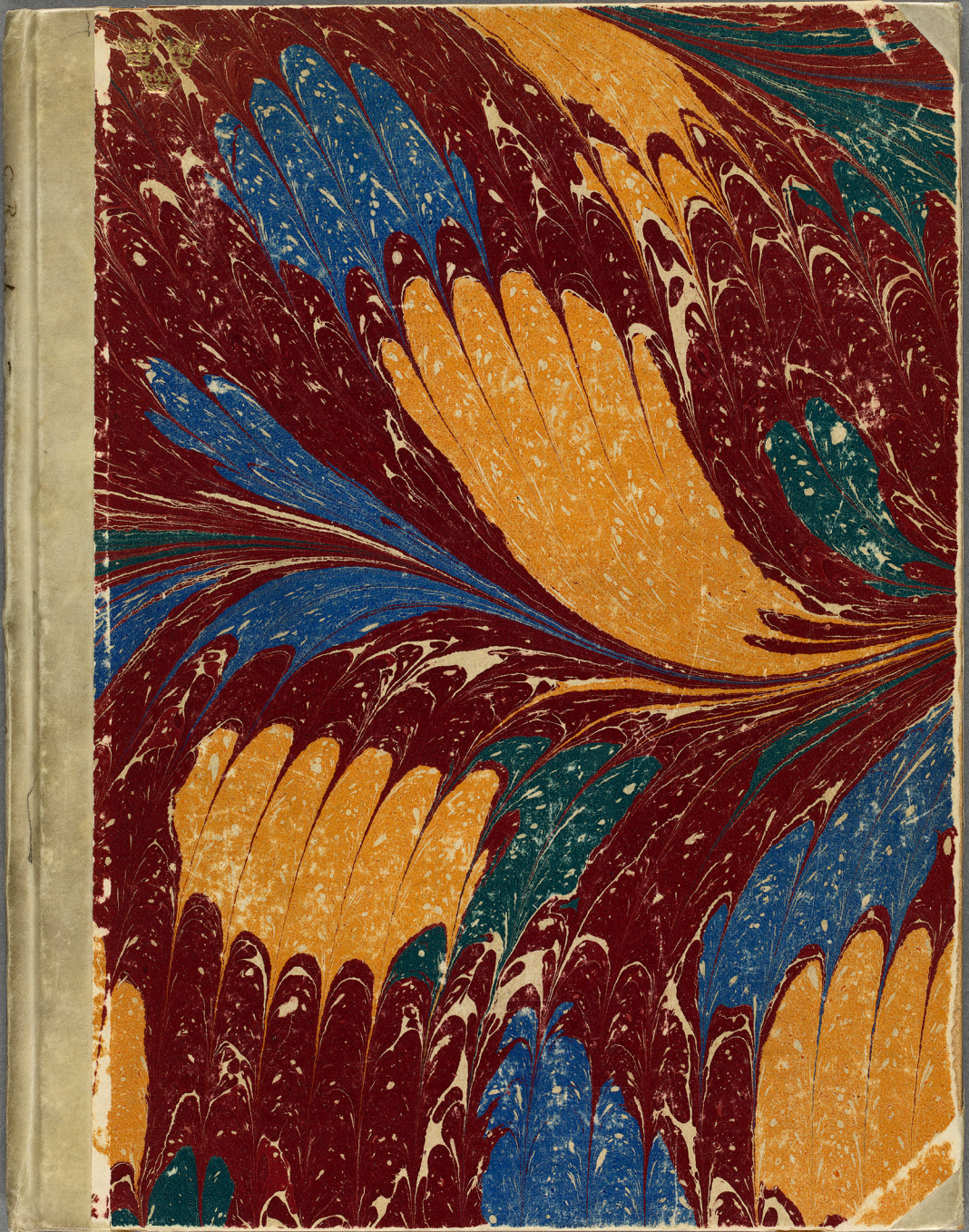
Theſt ſwenska
ſpråketz klagemål,
at thet, ſom ſigh
borde, icke ährat
blifwer

Skogekär Bergbo

F1700 1949

National Library
of Sweden

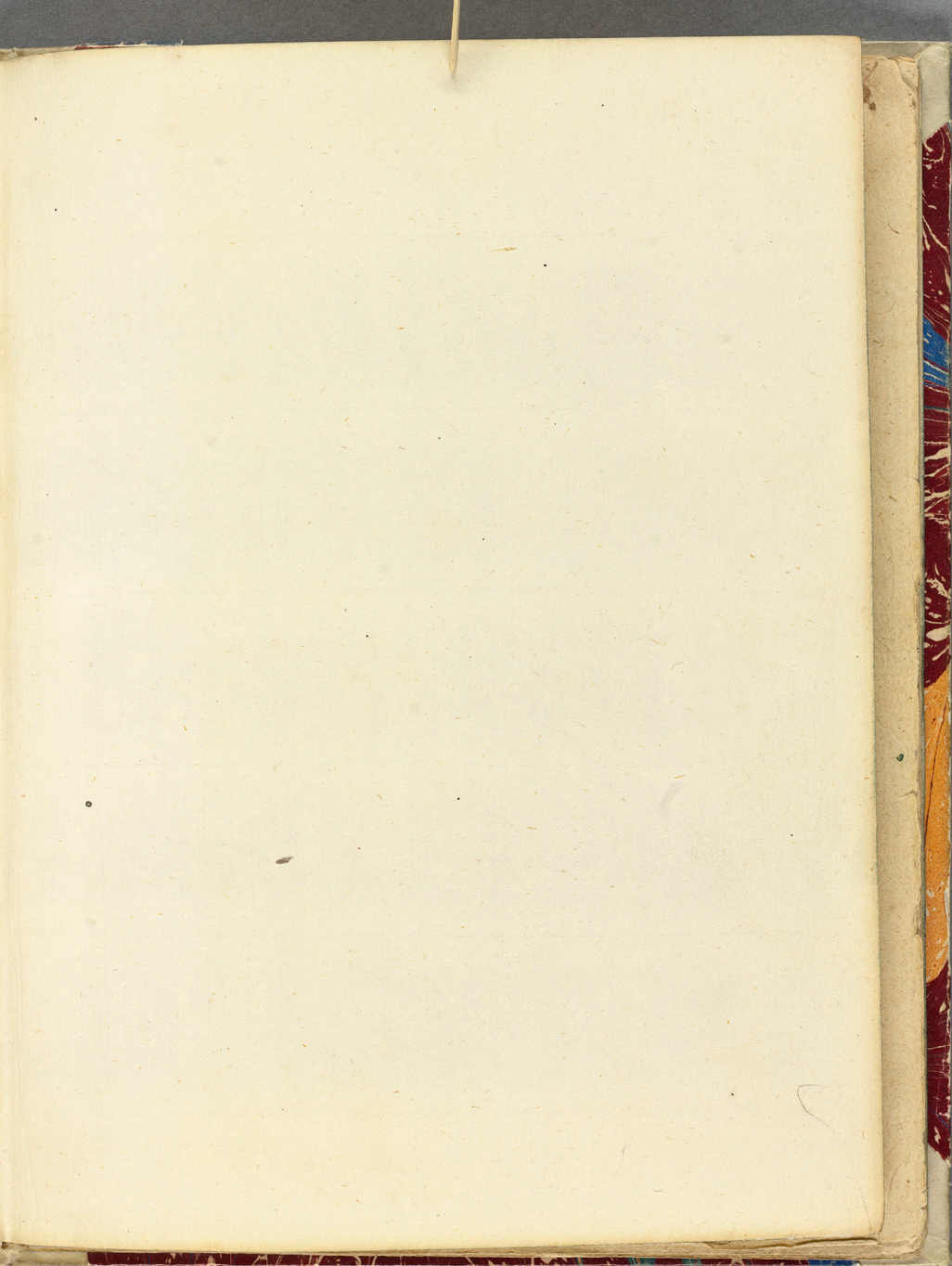
F. 1700.
Vitt. kv.
0

F. 1700
1949

KUNGL.
BIBLIOTEKET
STOCKHOLM

Rosenhane, G.

178.

Thet Swenska Språket

Klagemål /

At thet / som sigt borde / icke åhrat
blifwer.

Tryckt i Stockholm / hos Henrich Keyseri
Åhr 1658.

L. M. Odierus

Svenskålskande :

Dån Rosten som så wijsda
 Kring Stogen til mitt Boox
 Har hörz nu länge qujsda
 Och spilt min bästa Roo/
 Har migh befalt at säya
 För eder hannes Ord/
 Och intet mehra wäya
 Them låta blifwa spord/
 Til mina Jagh' tigh sänder /
 Gade han / nu tala så
 Som iagh tigh bäst är ländler
 Och tu tigh minner på.

Stogelår Bergbo.

Guustaf Rosenhane

W Edh råtta iagh migh flagar / (Som allid thet begära
Dithöfwer thet föracht / Hwad stönt är / vthan stål)
På mine gamble Dagar / Hwem wille ta besinna /
Iagh blifwer vthi bracht / Hwad Heder och hwad Prijs /
Iagh som hölts förr i åhrax / Then samma skulle finna /
Vthi så många land / Tilbörligt aff en Wijs :
Dijt migh har welat bāra / Som Modren är för alla
Mitt Fälek medh wāpnad Hand. / Then han har kärlet til ?
Medh theras Regemente / Then hwilke han besalla /
Aff them iagh brukat war / Ein Hugh och Hierta will ?
Wleff iagh / när iagh them tiente / Iagh hafwer afat många /
Hoos andra vppenbar. / Och wānt en Moders Löru /
Zå lades Grestan neder / Nu effter tiden långa /
Zå glömdes bort Latin / Aff mine Foster skön.
Hoos hwem som thet war Seder / Migh selff iagh hade lofswat /
At wōrda Sprāken sijn. / Mehr Hugnad än förtreet /
Om thet allidh förachtas / När iagh migh sågh begā / wat /
Som ålst och gamlast år / Medh sådan Ymnigheet.
Kanske må thet betrachtas / Men nu / hwad kan migh bāta /
Om iagh ey hålles kār ? Medh Fostret blifwa känd /
Iagh hade welat meena / Som Modren wil förlāta /
Nār iagh min Alder seer / Och är ifrån migh wānde ?
At iagh thesföre allena / Om Fremmande migh stānde /
Nu skulle ålstas mehr. / Zå gāfwe iagh thet til :
Men skal iagh thet åchniuta / Min Lycka thet betānde /
Migh lānder thet til Stam / När iagh ey hāmpnas wil.
The Döttrar migh förstiuta / Nu finnas mine ågne /
Iagh hafwer burit fram ? Migh aldramāst emoot ;
Om the än stōne āra / Nu āre the så trāgne /
Och tāctias Vngom wāl / Til min förnedringz hoort.

Ut iagh är theras ägen/
 Så litet achtas iagh.
 Til Spott är hwar benägent/
 Mot then som reda är swag.
 När mine Systrans Minne/
 Ur effter theras Död/
 Så friste i hwars mans Sinne/
 Och liden ingen Nödh.
 Komaren är förswunnen/
 Doch talas Komerski Mål.
 Rätt som man wore bunnent/
 Til thes Beröm och Präl.
 Thet mäfte alt beskriwas/
 Nu medh Latinst Ord/
 Som intet kunde gifwas/
 Och ingen blifwa spord/
 Igenom migh/som både/
 Så Gammal är och Riff/
 Ach må iagh intet råda/
 Altijdh Latinen lif.
 Jo hwij skal iagh bekänna/
 Migh wara mindre wård/
 På något sätt än thenna
 Dethi then ganska Wård?
 Om Språken intet dömes/
 Som om gemene ting/
 The hwilke så berömas/
 Som Hugan faller kring.
 Menniskian ähr för ringa/
 Här döma något om.
 Bequäme finnas inga/
 Til sålla sådan Domm.
 Wi äre mehr än alla/
 The Ting G Vdh hafwer giordt.

Thet mäfte alt omsalla/
 Ehuru thet är floort.
 Först Mannen sielf förswinner/
 Och är en ringa Tijdh.
 En gång och Jorden brinner/
 Så mächtig bredh och wiid.
 The höge Slätt och Fäste/
 Siä the än tusend Åhr/
 Thet minste medh thet bäste/
 Doch en gång ända fähr.
 Dh bör man intet föra/
 Ibland thet som förgås:
 Thet Tijden kan för födra/
 Och Wädret när thet blås.
 Förr än thet alt wardt skapat/
 Lå wore wij nu til.
 Och när alt är förtappat/
 G V D H oss behålla wil.
 Såfångt sigh then så qualde/
 Som sötte weta wift/
 Hwad Språk Gudh hälst och wälde/
 Til bruka först och sidst.
 När Gudligh tingh besinnas/
 Aff then förgångligh är,
 Hwad Sanning skulle finnas/
 I thetta Mörker här?
 Hwad Konung wil sitt Ställe/
 För andra tråda aff?
 Hans Macht än mindre gälle/
 Kring Jorden och kring Hass.
 Han hafwe nyligt rüste:
 Han ware sielfwer swagh:
 Hwem är mehr än hans lifte/
 Ut föreskrifwan Lagh?
 Si

412

Så länge han G:Vdh känner/
Allena öfwer sig/
Han ingen mehr bekänner/
Sigh högre/ rätteligh.
Stal iagh så stå tillbaka/
När någon fram om går?
Och något Rum försaka/
Ehuru högt iagh står?
Therfore at iagh äbras/
Så litet hos så få?
För thet at sigh beswåras/
Thet andra om migh gå?
Ney ney iagh wil behålla/
Ehen wörddning iagh har fått/
Och kan sielff intet wälla/
Til the gemenas Spätt.
Ey eller må iagh klaga/
Så högt thet öfwer mehr
At migh så få behaga
Som iagh nu offta seer.
Min Högheet migh thet nekär/
Mitt wärde moor migh står/
Och på the andra pekär/
Them och så illa går.
Mitt ädle Sinne drifwer/
Migh heller til min Macht/
At medh thet iagh nu skrifwer/
Emoet stå mitt föracht.
An at medh snöpligh quida/
Önddige låta seer/
Hwad iagh migh säger lyda/
Och ha' wa för ett Bee-
Föracht er wil iagh wijsa/
Hwad Orsak är thet til/

Ther effter iagh bewiisa/
I bäste Ordning wil.
Och låta sidst förnimma/
Medh Spådom sann och klar/
Af hwem/ hwad Tid och Tima/
Iagh blifwer yppenbar.
I många andra Länder/
Iagh länge brukat war/
Ar nu snart som ofänder/
I Sverige allenast quar.
Ty när iagh bleff förändrat/
Ther vth och förwänd?
(Ther mådan iagh har wandrat/
War offta wäl bekänd.)
Gaff iagh migh hem tillbaka/
At sätta i bättre Noo?
Och kunde ey försaka/
The Götthar som här boo.
Ehen Kärlet alle draga/
Til sijne Fäders Bygd/
Migh kunde så betaga/
Iagh hölt thet för en Dygd:
At til then Orten wända/
Mit Vthsprung war vthaff/
Ehwad så måtte hända/
Hij hem iagh migh begaff.
Ehen Tydh iagh här har warit/
Så sedan såsom förr/
An iagh vth hade varit/
I ry tusend Åhr migh gör.
Medh en tilbörlich Heder/
Ar iagh förr wördat här/
Til thet at iagh så neder
Om sijder kommen är.

Nu för en Tjdh begynneth/
 Skälige mitt föracht/
 At som en Blygd thet syntes/
 Hwad iagh hälft hade sagt.
 Här talas altjdh mehra/
 Medh andra Måål än migh.
 Och skal man någothera/
 At lära önska sigh/
 Så läres för alt annat/
 An som iagh läras kant.
 Jagh weet then som skal sannat.
 Här är så mången Man/
 Then tiugu Åhr tillijf/
 Och then än tiugu Åhr/
 Har wistlas vthi Rike/
 Och intet migh förstår.
 När Babylon förstördes/
 Medh Högheet sin och Präl/
 Kan stee rå intet hördes/
 Så mångahanda Måål.
 Infödde slitige lära/
 Främmat the höra här.
 Vthlånste hålla i åhra/
 At hwad som theras är.
 Hwad samquäm här anställes/
 An som thet wore skam.
 Thwad Taal hälft thet fälles/
 Medh Swenska komma frana.
 Nu hållas intet mehra/
 En biudes sähra wäl/
 Om thet en stee etthera/
 Medh tyfste Ord man stäl/
 Eller och kanske medh Franske/
 Thet Liudet är så sätt/

At the man migh förwanstet/
 Som ringa bliwer stott.
 Ghywart vth man sigh wändert/
 Nu höres alt Monför/
 Så känder som ofänder/
 Straxt swarar Servicör.
 Hwem Adels Namnet gifwes/
 Ghurudant thet är/
 Thet effter Tyskan skrives/
 Som them nu är så kät/
 The hålla sigh för war/
 Mehr ädle medh tyfste Namn.
 Och lära migh så sähra/
 Rätt som then andras Namn.
 Jagh finner många bära/
 I Swenska Ryrckior in/
 Rätt såsom för ett Åhra/
 The tyfste Bökren stijn.
 När Barnen stole läsa/
 Til/ heller ifrån Bord/
 Föräldrarna them snåsa/
 Steer thet medh Swenska Ord.
 När man en Vthländsk frägar/
 Om han migh lära wil/
 Han påffandes straxt säger/
 Hwad gagnar migh thet til?
 Mitt Språk är myckit bättre/
 Migh stygues thetta här.
 Sigh så i Sunnet sätter/
 Thet bruka hwar han är.
 Han talar medh the ringa/
 Medh höge lista så/
 Och finner bland them inga/
 The honom en förstå.

717
Thet är the Swenstes Ubra/
At the så många Tal/
Så färdigt kunna lära/
Allt hwad them säts i Wal.
Doch borde them at hålla/
För the Uthlänstes Stam:
(See the sigh sielwe wälla
At the så sättias fram)
I thet the intet willa/
Dch kunna ey lära migh,
Tro intet göra illa/
At dyrka sitt och sigh.
Hwem ey wil oppenbara/
Sigh kunna mine Ord/
Nå ingen eller swara/
På hans sätt/ blir han spord.
Iy mången kan och blyges/
bekänna thet han kan/
At han så öfwerwages/
En Man.
Sigh ingen effierrätte/
Hwad Höge göra må:
Thet är nogh til vthrätta/
Widh Regimentet stå.
Them bör thet kunna mehra/
In Foltet i gemeen/
Som hafwa til regera/
The andra hwar och een.
Man weet thet/ medh hwad Under/
Then Öfwerheet nu bestård
Ar til at leswa under/
Så många Språk har lärde.
Lemarna ey behöfwa/
Thet Hufwud weta wil/

Men skal migh någon öfwa/
Står thet mehr andra til.
Doch skal han migh behaga/
För thet iagh hemma är/
Dch kan iagh nu ey flaga/
Thet iagh ey hålles fär.
Thet är en tijdh förhänder/
Dch lyser inman kort/
At han doch mehrawänder/
Sigh från the andra bort.
Ia skal han intet lijda/
Någorstäds mitt Föracht.
Thet iagh mehr skulle quijda/
För thet iagh hafwer sagt.
I medler tijdh iagh ångslas/
Dch önskar wara frj/
Nått såsom then ther sångslas/
I Bänden han är ij.
Når iagh weet många ödlia/
Then Pruff migh årnad är/
Medh Mörker öfwerhölia/
Mång Skriffter här och ther.
Iagh weet Arbeten liggia/
Som intet komma fram/
Hwem them wille vthiggia/
Uff fruchtan för then Stam/
För min skuld blir them giswin.
Swenste Godz thet galler minst/
Fins Book på vthlänst skrifwen/
Ar där på större Winst.
Men intet skal then ena/
Ovidius dyrkas så/
Nått som han wore allena/
Then Unge läsa må.

415.
 En Seneca berömas/
 För sin sångsulle Skriff/
 En heller Plaucus dömas/
 Ensam i lustig Dicht.
 Jagh kan en gång vpväckta/
 Then vthi Orden all/
 Jagh nogh sampe wil vpväckta/
 Hwad han fram föra skal.
 Fast nu sigh ingen driiftar/
 Til göra något Proff/
 Ar intet thet them brister/
 The Ord them görs behoff.
 Om Judarnas Bedriffier/
 Och alt thet them är händt/
 Medh the Chaldeers Skriffier/
 På Swenskan finnes wändt.
 O Wd Jagh och Christi Wilia/
 Förstas aff mine Ord/
 At ingen kan ähstillia/
 Hwar hon är bättre spord.
 Om Christoffer och flera/
 The hade nogh aff migh/
 När the til at förmehra/
 Swenskt Jagh/ besitta sigh.
 Hwi skulle iagh tā inthe/
 Nu så wäl räcka til?
 Ar thet som iagh ey hinte/
 At man migh omgå will?
 Neyn/ men the förswäria/
 Förthen skuld mitt förswar/
 Miah ingen först wil wäria/
 Och göras vppenbar.
 Således intet händt/
 Vthi the Grekers Land.

Hwem Språket thet en kändt/
 Gick honom så i Hand.
 At han hölts för ett Under/
 Ehwart han gick omkring/
 Besågs thet alle stunder/
 Som en ny sålsam ting
 Then som hoos them war frånta/
 Man för Barbarer hölt/
 Thet måste han sigh stäma/
 För thet han intet wölt.
 Wis hölts then intet wara/
 Som hade en Gresta lärt/
 Och intet galt förswara/
 Thet Mål han hade kärt.
 Han måste straxt förandra/
 (Och fick napt see sigh om/)
 Sin Dräckt/ liff medh the andra/
 I Staden tije han kom.
 På thetta Sätt föröcktes/
 The Grekers Macht och Flor
 Ifrån alt Folekt tije söktes/
 Som til en marknad stor,
 At gods Seder lära/
 Och kända theras Taal.
 Then Ort hölts rätt i ähra/
 Thet Dygden hon war faal.
 I Rom gick sammalunda/
 Och effier samma Art/
 Som theras Macht tilstunda/
 Bless Språket reent och klart.
 När thet sin Wördning miste/
 Snart Wäldet och förswan/
 Så at vppå thet sidste/
 Man inthetere sann.

Så länge the vefstängde/
Hwad främmande them war/
Och intet vefhlänst mångde/
Så bleff Latinen quar.
Thet effter drogh hon sådan/
Then gode Systren miijn/
Och lempnade them sådan
Dächta Dottren sijn.
Man troor thet kunna hända/
Iagh gjorde lyfka sä/
Och wille migh bortwända/
Från them som migh försmå.
Men thet är från mitt Sinne/
Fast långt/ och aldrigh tänckt/
Iagh blifwer quar här inne/
Churu iagh är trängd.
Här wil iagh ännu blifwa/
Förthen skuld synnerligh/
At ingen kan migh drijswa/
Aldeles vef för sig.
Och som the Swenstes Wälde/
An intet fullwärt är/
Iagh migh nu säfenge quälde/
Eil at förbiida här.
Här effter alle Dagar/
Och medh thet tilwärs Ahr/
Min Wördningh mehr tilager/
Och mehra dyrtkan sähr.
Nu restar migh förklara/
Thet intet är mitt Feel/
Om iagh en säyes wara/
Så skön och riik/och heel.
Orsaker äre många/
At iagh förachtat är/

Och vifaff Tijden långa/
Vefsprungne flyta här.
Thet första som migh stadat/
Min ägen ålder är/
Them aldramäst beladar/
Migh lära medh Beswär.
The äldste Orden mina/
Enstoor deel intet weet;
En deel i Skriffier siina/
Medh them gör måst förtreet.
Seer man at alle andra/
Här brukelige Tingh/
Medh Tiden sig förandra/
Och gå som i en Ring.
Thet som en Tijd war Seder/
Ar en gång nederlagdt/
Och när thet är lagdt neder/
Tages åter vthi acht.
Ty emoot Sden strijda/
Ar säfenge biida til/
Wij moste thet förbiida/
Hwad G:Vdh han hafwa wil.
Therfore intet galler/
När intet Tijder är/
Man sigh moot Tiden ställer/
Och gör sigh tå beswär.
Om iagh nu brukad blifwer/
Fast på ett annat sätt/
In Lagen migh beskriwer/
Och iagh är förr hoopsätt/
Så skrifwes iagh medh rätta/
Som bruket är idagh/
Påwäre Bygder slätta/
Iwäre Wönders Lagh.

I Fall at något feletes/
Är thet loffgiffwit tå/
Aff migh selff/ migh tildeceltes/
The Ord man bruka må.
Och intet främrat taga/
Fins iagh ey räcka til/
Thet ingen kan doch flaga/
Som rätt betänckia wil.
An tusend Ord iagh äger/
Som vppå andre Mål/
Man ännu intet säger/
Shuru är theras Präl.
Then Orsak iagh än finner/
Til mitt föracht/ är then
I hugen intet rinner/
Vppå the Swenste Män.
An altidh Krijgh och Orligh/
Och ridderligh Bedriff/
Hoos them är sunnen görligh/
Wanåra til min skriff.
När andra bruka Panna/
Och strifwa all som måst/
The lära Böcker spänna/
Och heller rjnda Häst.
Hoos Gødharna thet hände/
Som winne förr Alheen/
Thet rådhfloggs at man brändet/
Ther Bökren i gemeen.
Ney stegh en vpp at swara/
Tå bleswe the som wij/
Drädde för all Fahra/
Widh Krijget sweswas ij.
Så länge Greker öfwa/
Sitt läfande i Book/

I Säkerheet the töfwa/
Til thet the äre i Dok.
Öfwäre Wapen hielpa/
Til Segher här och thär.
Them theras Böcker stielpa/
Som the måst hålla kär.
Så talade tå thenna/
Så meente alle slätt/
At theras Böcker bränna/
Thet wore intet rätt
Aff sådant theras Sinnet/
Och sådan Lust til Krijgh/
Är litet vthi minne/
Om the förgåta migh.
Doch medan en deel sächtar/
Skal iagh förordna them/
Som prijsar och vrsächtar/
Här effter Gødha Män.
En Orsaak vppenbarligh/
Är och til Swagheet min/
The många Vthtågh sährligh/
Mitt Folk vhr Länder sin.
Giordt hafwer/ kring om Jorden/
Så offta hjit och tijt.
At iagh är minstlad worden/
Aff theras wandringz nijt.
Zwå gångor femton Härar/
Iagh fölgde vthur Land/
Men thet migh än beswärar/
Thet gief them så i Hand:
The kunne såå tilbala/
Sitt Land och sådan migh/
Förglömde när the smala/
Then Lust the fölte sigh-

In måst när som the trecte/
At Swerie war förtränge/
Som Swermar the vthryckte/
I andra Länder långt.
I många Åhr the fore/
Then heela Åsten om/
Och hwar the förste wore/
Meh hopwijs effter kom.
Medh them iagh war tillijta/
I Spanien/ Wälste Land/
Africa/ Franckerijte/
Vort öfwer Sid och Sand.
Thet blefwe långt iagh sade/
The Kungars Namnen nu/
Som migh i Sälstap hade/
Til Duetto siu.
Från Berick/ then iagh kände/
Som först vhr Swerige drogh/
Til Rodrick tā min ånde/
Iagh vthi Spanien togh.
Thet Land them giel tilhanda/
En deels behöle migh quar/
En deels migh ihop blanda/
Medh Målet som ther war.
Så at iagh lempnad finnes/
Annu på mången Ort/
Hwar aff thet sigh påminnes/
Hwad Götter hafwa gjort.
När the som migh så förde/
Then heela Wården om/
Ther blefwe nu förstorde/
Iagh hit tillbaka kom.
På So'ck iagh sann förswagat/
Mitt Fosterlandh och migh/

Som iagh har offra lagat/
Medh the långsamme Kriigh.
Ther effter giel migh wårre/
(Fast aldrig Kijtes här/
Aff Biskändst Macht och Härret/
An öfwerwunnit är.)
Thet bytes om then Lära/
Och then vhrminnes Troo/
Som förr hölts vthi åhra/
Hoos them i Swerige bos.
Så mycket thet them hielpte/
Så skadade thet migh/
Thet war thet migh först stielpte/
Och skände synnerligh.
Min Dwan bleff tā snarligh/
Then som förr war min Wån/
En sådan Moosgångh sahrligh/
Förnam iagh aldrig ån.
The Christi Namn bekände/
Här inne aldrastorst/
Moot migh siu Naat vptände/
Aff en mordgirigh Törf.
Alt thet the sunno strifwit/
Som sigh tildragit war/
(Om något war ån blifwit/
Alt thet til lempnat quar)
Aff Fruchtan thet vbrändes/
Åten i någon Striff/
Then förra Gudstienst kändes/
Och lempnas thet Förgiff.
Hwar Altar kastas neder/
Hwar Hbad han reeffs i Grund/
Hwar Ryckia medh sin Heder/
Hwar Dffer och hwar Lund.
B ij Thors/

Thors/ Odens/ Friggas/ Gåte/
Belåte/ Brunnar/ Tråa/
The skulle så förgåta
Medh Tidn å och å.
Medh råttu the förgiorde/
All thetta och medh skål/
Them intet annars borde/
Thet war alesammans wål.
Men migh thet hoos antasta/
Och migh vithrota slätt/
Må hwar man billigt lasta/
Som thet war söga rätt.
Iagh kunde litet wälla/
Om thet medh migh bestrefss.
Hwad the för Truldom hålla/
Thet onda här bedrefss.
The gambblas Brister warnax/
Hwar man them skriffne seer/
Och göre of förfarnax/
I all war Handel mehr.
Then Christine sanna Lära/
Hade ån så säker ståt/
Och intet mindre åhra/
Aff mine Böker säit.
Apostlarna hite sändes/
Wål wiste på hwad Gätt/
Medh mindre at iagh brennes/
Guds Ord stad sästes rätt.
Then helge Herbers lärde/
Predikan/ mehra drefss/
En Elden han förtårde/
Som migh påkastat bleff.
Asgarius medh then gode/
Staffan och Adalwart/

Når the beweckte / bode/
Medh lampa Fogh och Aræ/
Vithratta mycket mehra/
An som all Skriffiens Brand/
Kung Vidn och andra flerax/
Här bruka i wårt Land.
Ni Heimer lät borttagax/
Upsala Kyrckians Gulb.
Ar mindre til beklaga/
Hans stoora Grynbeck skuld/
An Dloff Skatt Kung ofwar/
Som flere Kyrckiors Präl/
Och mitt beröm bortröfwar /
Til Spätt sitt ågit Wål.
Men sådan hwad Orsakar/
Then högste Präst i Rom/
At han migh och försakar/
Och säller sådan Dom/
Thet iagh på alle stället/
Vithrotas måtte här/
Latinen måtte gälla/
Allenast här och thår.
Ni Wäffor/ Böner/ Sånger/
Anstältes på Latin/
Och sände många gånger/
Hite strange Påbudh sijn.
Aff honom aldrigh wänt/
Iagh migh ett sådant Noo/
Och aldrigh thet förtient/
At han migh war emoot.
Når iagh thet lidit hade/
In moot siwhundra Åhr/
Sigh ånnu moot migh lade/
En annan Nootigång swår.

Man vndslap här then Willa/
Dch thet Affguderij/
Som Påstven wil inbilla/
Men iagh bleff intet frij.
Iagh bleff än mehr besvärad/
Dch miste mitt förswar/
Dch wardt nu mindre ährad/
An iagh tilförne war.
Alt hwad som aff Papister/
Beskrifwit war medh migh/
I hastigheet iagh mister/
Igenom theras Krigh.
Medh sigh min Heder förde/
Then stälte Biskop stoor/
Som mitt Beröm förstörde/
när han vhr Landet soor.
En Draht thet samma öfwar/
Aff Östergötlands Stifte/
Han Swenske Böker röfwar/
Dch hwad thär fans för Striffe.
The Gamble Göchars länge/
Rijmböcker han borttogh/
Dch theras Wisfar många/
Hwar på Historien stogh.
Ty alt hwad lästigt giordes/
Dch ridderligh bedreffs/
I Gambletiden / spordes/
Dch alt medh Rijm bestreffs.
The Greker ingen glömer/
Som togo Troja in/
För thet at them berömer/
En Grek medh Rijmen sijn.
Mehr gagnar them the sunne/
Homerum til sitt Loss/

42
An alt thet som the wunne/
Medh heela Paris Hoff.
När the hans Striffier miste/
Ur och alt theras Ross/
Som inen nu mehr wiste/
Aff them och slätt sin loss.
Migh är the än i Minne/
Doch medh mitt störste Wee/
Hwad Hieltar sigh här inne/
I Swerige låte see.
Iagh sägh Achillis lifte/
Dch then ey mindre war/
An then som Troya Riket/
Togh vnder sitt Förswar.
Iagh sägh och mins allena/
Then ingen Förmänn gaff/
I Wackerheet Helena/
Som mycket säyes aff.
Men ach! Iagh migh påminner/
Iagh sägh tilförne här/
Then intet öfwerwinner/
Homerus som än är.
Allså är nu försvunnin/
The GöchaMåns Bedriff/
När intet blifwer funnin/
Mehr om them någon Striff.
För them iagh intet quidev/
Them war en Dödh bestård/
För Striffiens skuld mehr liden/
Som ingen Dödh war wård.
Hon hade tient at blifwa/
Så länge Wården står/
Så länge Joleken strifwa/
Så länge Solen går.

Non fördes som iagh sade /
Vhr Landet medh the wå /
Papisten / som nu hade /
Allt hwad the kunde få.
Widh the ras Tydh tilhopa /
Hwar aff thet här och thår /
An finnes kring Europa /
Ther thet minst achtat är.
I Rom en deel förwaras
Til födo Matk och Maal /
Kan en gångh vppenbaras /
Och frijas vhr thet Quaal.
När man först börjar leta /
Lå skal man finna på /
Och flere Rum så weta /
Hwar thet än dölias må.
Förvthan thet förtalde /
Föracht och hinder store /
Migh intet ringa qualde /
Then Skadan migh har giordt.
The främa Kungars Wålde /
Bihaff the Jutars Blodh /
Som Swenskom wedergälde /
Så the ras Wilia godh:
At när the äre tagne /
Aff ett frivilligt Waal /
Lå äre the vthdragne /
The Swenske til stoort Quaal.
Lå hafwa the vthplundrat /
Archiver och Canslij /
At mången sigh förvndrat /
Har på thet Tyrannie.
Thet til min Prydna länd /
The födra träget bärt /

At göra så min ände /
Så framte the kunde läre.
The Runasteenar stoor /
Nu intet lempnas quar /
Och söchtes til förloora /
Allt hwad i Sverige war.
Thet måtte synas Under /
Om iagh och lempnad är /
Som lesat har in under /
The grymme Härrar här.
Omstjider war min ägen /
En Konung aff Swensk Blodh /
(Alls är Lyffkan trägen /
Mot migh och aldrigh godh.)
Then migh ju så förfölde /
Som någon hade giordt /
Sitt Haat nu intet dölgde /
Churu thet war stoort.
Til Wälandz Rikse krönter /
Kung Sigismundus bleff /
Aff hwem iagh så wardt lönter /
At han migh och fördreff.
Lå sans en wäldig Hielte /
Från Södermanna Land /
Som i förswar sigh stälte /
För migh medh Swerd i Hand.
Om han ey funnis hade /
Lå wore Sverige Tråål /
För Friheet Wår sigh lade /
Then samma vp medh ståål.
Inbördes Kriigh förderwax
Then som them förer / måst.
Doch offta the förwårswax
Then Friheet them är bäst.

Tilförne the migh skämde/
Dch wore nogh til meens/
När Göthar intet skämde/
Medh Swenste öfwereens.
Ty Nyie gånger hände/
At thesse Riksen tw/
Sigh från hwar annan wende/
Från Magogs Tjdh til nu.
En Konung Swerige hade/
En annan Götha Land/
Inbördes sigh tillsade/
The både/ Mord och Brand.
I medler Tjdh migh härier/
En thår then andra här /
At iagh/ när hwar sigh wärier/
Hoos både plägad är.
Så mycket ondt migh mötte /
Så olycksam iagh war/
Så mången migh anstötte/
Dch på migh händer bar.
Min röst är thet allena/
Churu iagh war trängd/
Bland andre Språk orena/
Står iagh nu oförmängd.
Ty hwarcken Ninus räckte/
Sitt Regemente hit/
Ey heller Cyrus sträckte/
Til mitt Folk/ sitt Gebit.
När Alexander lade/
All Rikse vnder sitt/
Han intet wunnit hade/
Moot thetta Folket mitt.
Dch Cesar näpligh hinner/
In til thet Swenska Haff/

Sitt wäldes Gränk thår finner/
Dch moste draga aff.
Iagh kom/ Iagh sågh/ han sade/
Men intet mehr/ iagh wann/
Hans Ståltheet nederlade/
Thet Mostånd han här sann.
An finnes Danmarks Krona/
Förd wara til Wien/
Aff them som intet skoonä/
The Språk man håller reen/
Dch flere Grannar mijna/
Betwungne aff wchländst Macht/
Som säge Språken sijna/
I största Willan brache.
Thet må iagh intet slaga/
At medh vthrustad Nää/
Dwänner mijna draga/
Emoot migh hwar iagh är.
Thet skulle intet lijda/
The mijne Kämpars Modh /
Beredde/ för migh strjida/
Dch wäga Liff och Blodh.
Ney thet skal aldrigh finnas /
At iagh i ypet Fält/
Aff någon skulle winnas/
Som sigh har moot migh stälte.
Medh hemligh Kriigh iagh plägas/
Medh Liff och medh försäth/
Om en gång något wägas/
Så stildes wij snart äth/
The låta see sigh Wänner /
The som migh hata måst/
At then som them ey kanner/
Han troor them aldrabäst.

Hwem skulle migh förswara/
För Faltthees floora Wiacht/
Allting är samma Fahra/
I Wården underlagdt.
En Swån oppenbarligh/
Then hatar man igån/
Men then är mehra fahrigh/
Som synes vara Wån.
The Fremmande hije komma/
Från andre Land til boox/
Hår synes of så fromma/
At man them mehr skal troo.
Hwad ochan migh befinnes
I sanning/ intet är
Aff Nöden/ thet påminnes/
Igenom mitt Beswär.
Hwad of Wulff Gylter tiente/
Hwad Bernhard Melen war/
Then som man hår förlåntet/
Wårt Calmar i förswar,
Conrad von Pph och flera/
Them man sigh litte til/
Iagh nu medh sådant mehra/
Dprätna intet wil.
Hår effier wij förmoda/
Mehre Troosheet finnas skal/
Aff the wthlåndste goda/
Som sättias hår til kall.
Stoor hielp wij hafwa sunnit/
I wåre sidste Kriigh/
Sch medh them Segher wunnit/
Som of förbunde sigh.
The hålla i stoor Åhra/
Wårt Folck/ wårt Mål/ wårt Land/

Fast the oliffe åhra/
Som Hampna til wår Strand.
The Språken intet wåla/
Thet är måst theras skuld/
Som i sin Handel snåla/
Allenast dyreka Guild.
En deel aff them wthstänger/
Wårt Folck/ aff thes Winst/
Sch thet widh Swenets Drånget/
Ju brukar ald aminst.
Men wåra ågne skrifwa/
På Taffor Tyfte Ord/
Som hår wthångde bliwå/
At göra sigh tungjord.
En Swenst ståms intet sättia:
Hår sålies Swediskt Bår;
En skrifwer medh stoor sättia/
Gut Wein verkaufft man hår.
Iagh weet hår många wandla/
Aff allehanda Tålet/
Som intet kunna handla/
Medh of förwthan Tålet.
The kunna intet alla/
Migh låra medh en hast/
Thet skulle mången falla/
Omdöeligit fast.
The må lufwål besinna:
Hwar Kunglig Sæet är/
Thet bör man Språken finna/
Mehre hedrade och står.
Them borde migh doch låra/
För thes skuld som hår boor/
Fast någon mindre åhra/
Migh ellieft wårdigh troor.

Men

Men offra får iagh höra /
Hwar Gudstienst hållas skal /
At Lystars Liud förstorax /
Then Swenste Sängen all /
Medh annat Språk inflamma /
Och medh ett fremma Liud /
Ar intet sigh bequämma /
Til at rätt priffa GUDH.
Men at iagh intet klagar /
Mehr om vshländskes Feel /
I thet migh minst behagar /
Ar måst the Swenstes Deel /
Hwij må the sådant tyda /
Hwij görs här intet til ?
På of the skulden wrida /
Thet säggt at man så wil /
Them någon Gunst bestårde /
The Phœbi Systerars Chor /
Och hållas wara lärde /
Thet man och om them troor /
Hwarföre må the öfwa /
Så litet Lårdom sijn ?
Och intet medh migh pröfwa /
Til theras Prijs och mijn ?
Them borde sigh förswara /
För theras Grammars Spee /
Och en ång yppenbara /
The Feel som äch them lee /
Hvem får iagh som bewisfer /
Then Edgn of lågger på /
En Sloff Worms som priffar /
Hwad Danst hålft wara må ?
Pontanus och the flera /
Medh Falsheet gifwa an /

At Danstän Heder mebrax /
Aff Aldren pröfwa kan /
Hwad är thet Swenste rådas /
Som strifwa intet mehr ?
Så wäl som iagh the hädas /
At man en Böcker feer /
Ach them thet effter fråga /
Wij säna medh stoor skam /
Thet wij nu intet åga /
Som wårt är wijsas fram /
På elfwe Språk nu trykkes /
Calpyn / migh vshelage /
Hwad må thet Wården tykkes /
Om of / aff thet föracht ?
Ja thet ij / en vshydde /
Hwad thet Ord Gochus war /
Han säger at thet lydde /
En groff och plumper Kar /
Du för alla grofwa /
Then aldragröffte Took /
Som aldrigh war til Hofwa /
För tu thet streff i Boof /
Sans någon then en wiste /
The Gøthars ädle Blodh ?
Och någon then en priffte /
Thef ridderlige Modh ?
By up aff eder Dwala /
Förswarer nu hwar sigh /
I måste och så tala /
Och stunom lempna Rttigh /
Hwad hielper alt allena /
Bedrifwa något stoor ?
Skal Wården så så meena /
Och thet i hafwen giordt /

När Wårket ändat blifwer/
Så ändas edert Noos/
Så framt then thet beskriſwer/
Han icke är thet hoos.
Men ingen wil nu böria/
Then något högre är/
Han blygz at man skal spöria/
Thet han har Skriffter kär.
The ringa från sigh siua :
Aff alt Arbetet wär/
Ur ingen Frucht til niuta/
Thuru thet är swårt.
Så många litet kunna/
Thöga Wårde stå/
Wil Lyftan of thet vinna/
Mehrpassa wij ey på.
Hwad the mehr sådant säya/
Kanste som minst förstå/
Dör eder intet wäya/
At i ey skriſwa må.
Föracht ingen blifwer/
Medh mindre at iu han/
Orsaken thet til gifwer/
Förr än han stötes an.
Then som Betalningh söder/
Han skriſwer aldri gh wäl/
Hwem mitt Veröim föröcker/
Bepnydas skal medh skal.
Ey heller tienar straffa/
En annan medh sin Skrifte/
Thet gifwer nogh til staffa/
Dch är ett milt Förgifte.
Widlyſſigh Skrifte of ledes/
Skriſſ wälbetänckt och kär.

Medh hast du ingaledes/
Släm tyna Färier bort.
Hwar man thet skal bekänna/
At intet Språk så swårt
Theſ Egenſkap rätt känna/
Ur funnit än som wårt.
Latinen läres skriſwa/
Så lätteligh och snart/
Mehrztydh skal en sigh gifwa/
Til bruka migh medh art.
Dch thet som Swärheet finnes/
Sigh låter Konsten see/
Hwad vthan Wöda winnes/
Kan vthan ähra see.
Jagh förde när migh sades/
At Nordast i en Wrå/
I Fångelset inlades/
Then som iagh hoppas på.
För thet han hade brutit/
Jagh nästan quijder än/
Dch hade gerna skuntit/
Thans Rum många Mån.
Nogh ledh iagh rå han fångslas/
Kanste thet war hans rätt/
Dch öfwer doch mehr ångslas/
At han förgar migh slät.
Som Flugan quict och snäll/
I Sommars Wårman går/
Medh Röiden Modet fäller/
Dch intet mehr förmar.
Så friser bort hans Sinnet/
Aff then owaane Röid i
Dch wisnar bort hans Minne/
Thet han så lågh förböld.
Thet efter migh än möder/
Poetis medh stoort Wee/
Dch tlagar at aff Gøcher/
En wore misse the.

Som wår Parnassus hade /
Til sitt Beröm och walt /
Them war nu som han sade /
All thetas Skuld betalt.
En Sång war för of allas /
Doch borde förtia måst /
The som them Landsmän falla /
Dch them behöfde bäst.
Hwem hittar nu på föra /
Til hoga mine Ded /
Som them war lätt til göra /
An är han innet spord.
Lifswäl här mycket finnes /
Hwar til of selas the /
Som föra of til Sinnes /
Hwad Under wij här see.
Nogh är the som förtienas /
At blifwa tecknade an /
Om elliest **GDH** förlänas /
Then som thet göra kan.
Wij hafwa til berömas /
En Konung/hwilkens Dygde /
Wij innet kunna glöma /
Förrehan största Blygd.
The andre Kungar äbras /
På allehanda sats /
Aff of thet nu begåras /
At göra och wår rätt.
The hoos är wår på minna /
The Folck som södas skal /
Hwad wåre Nieltar winna /
För Prijs / kring Wården all.
Når som the Wapnen föra /
Emoor then Harm och Noos /
Then the of alltid göras /
Som äre of emoor.
Nogh är här til bestrifwa /
Om ynderlige ting /
Som innet fundne blifwa /
The andre Landen kring.
Jern / Råpar / Silfwer / bryter /
Man sehm Jorden åp /

En Brut som innet innet /
Them thet til sig sin häp /
Din / Fiskar / Francher / finne /
Wij öfwerflödige här /
Dch aff thet slag h' r inne /
Allenast hoos of år.
Hwar aff the innet weta /
Wthi the andra Land /
Dch såfengt efter leta /
Bort öfwer Sid och Sand.
Doch är thet näst så ringa /
Som ey bestrifwit ä /
Hoos them. Här finnas inga /
Som strifwa något här.
Lifswäl the sigh förundra /
Lifswäl beröma the /
Jete en aff många hundra /
Bestrifwa thet the see.
Så många Namner ståna /
Så mången wacter dö /
Så många Under aröna /
Så mången lustigh Sid.
Om Kärlet någon drestwe /
Til Stönher Prijs och läff /
Nogh Orsak thet til blefwe /
Seer han wår Kungahoff.
Om låra förtienet /
Beröm för Denelighet /
Dch är Petrarcha wånet /
Medh sådan Stadighet /
Om Daphne om Corinna /
Wptände sådan Brunst /
Hoos them som moste brinna /
Aff Hopp til thetas Gunst.
Så wäl förtiena många /
Beröm / aff alle thet /
Når medh sin Wpsyn fånga /
Them som wy på them see.
Som Venus hade drifwit /
Poeter wthi Rom /
Så hade Frigga gifwit /
Dch här til strifwa om.

Så framtether någon
(Vränd aff hennes Nam)
Then ingen Sibra bore/
Till låtar komma fram.
Migh sadet ther man achtar/
Så ringa Rimen här/
At hwat man sigh nu wachtar/
Them synas hafwa tår/
Atinga som sigh border/
Them kunna låsa rått/
Vndoch the wore giorder/
På aldrabäste Sätt.
Så är alt när ther börtas/
Alt owaant synes härt.
När flere skrifwa spöras/
Her låttether för war swärt.
Mångt Ord språk the nu brukar/
I förstan otäckt war/
Men Wanan gör them minka/
Mehr öftige och klaar.
En heller må afffräckas/
För then skuld någon mehr/
At Rimen them ey täckas/
Som man så höge seer.
Iagh mins en Konung åbra/
Så högt för alla migh/
Dch migh alleen begär/
Doos Folck er sitt och sigh/
At ingen fick inrångia/
Medh migh ett fremandt Ord/
Nvem något wille inrångia/
War strart hans Dgunst spord.
Iagh mins then samma skrifwa/
På Finsta i ett Bress/
Som han sitt Swar at gifwa/
Til Franckerijste streff.
En Findlands Förste höffdes/
Then Sängen swara så/
Dch innet ther behöffdes/
At bruka Franskan så.
Sidst wil iagh nu kungöra/
Thet kommer snart en Tidh/

På hwilken man skal höra/
Migh ring om Wården wijdh.
Mehr är Latin nu öfwas/
Iagh en gång brukas skal/
Fast än ther medh förtswas/
Knnu för många fall.
En gång skal ingen blanda/
The nyte Orden in/
Mång Land migh gå tilhanda/
Så wål som Wården min.
Medh migh skal en gång låra
Dysala Bngdom sijn/
Hwad Konst man wil begär/
Aff Böcker på Latin.
Dch the som något skrifwa/
Kan sitta först till ett Dross/
För vth skal man them gifwa/
Alt hwad them görs behoff.
Tå skole Böcker säljas/
Så öfwerflödige här/
At här aff tunna wäljas/
Hwad slagh man hållt begär.
Alt hwad the Gamble Wijfa/
Lemynade effter sigh/
Thet skal man kunna wijfa/
Beskrifwit genom migh.
Aff helig Striff och wårdsligh/
Hwad som kan wara til/
Stal innet finnas råsligh/
Ther iagh ey wijfa wil.
Stoor Wunningh skole gör/
The mina Böcker så/
Emellan Städer föra/
Dch medh them handla så.
Medh hwad för annan Wara/
Som nu är största winst/
Stal så som ringast wara/
Dch gälla alt som minst.
Migh skole alla åbra/
Iheela Wården wijdh/
Dch migh åstunda låra/
Tillijka på en Tidh.

Så länge the vishstängde/
 Hwad främmande them war/
 Och intet vishlänst mångde/
 Så bleff Latinen quar.
 Ther effter drogh hon tadan/
 Ehen gode Systren mijn/
 Och lempnade them sådan
 Vächta Dottren sijn.
 Man troor thet kunna hända/
 Jagh gjorde lykka så/
 Och wille migh bortwända/
 Från them som migh försmå.
 Men thet är från mitt Sinne/
 Fast långt/ och aldrig tänckt/
 Jagh blifwer quar här inne/
 Ehuru iagh är trängd.
 Här wil iagh ännu blifwa/
 Förthen skuld synnerligh/
 At ingen kan migh drijswa/
 Aldeles vish för sig.
 Och som the Swenskes Wälde/
 An intet fullwäxt är /
 Jagh migh nu säfengt quälde/
 Til at förbjuda här.
 Här effter alle Dager/
 Och medh thes tilwärs Åhr/
 Min Wördringh mehr tiltager/
 Och mehra dyrekan sähr.
 Nu restar migh förklara/
 Thet intet är mitt Feel/
 Om iagh ey säyes wara/
 Så stön och rijs/och heel.
 Orsaker äre många/
 At iagh förachtat är/

Och vishaff Tijden långa/
 Vihsprungne flyta här.
 Thet första som migh skadar/
 Min ägen älder är/
 Them aldramäst beladar/
 Migh lära medh Beswär.
 The äldste Orden mina/
 En stoor deel intet weet ;
 En deel i Skrifter sijnas/
 Medh them gör måst förtreet.
 Seer man at alle andra/
 Här brukelige Tingh/
 Medh Tijden sigh förandra/
 Och gå som i en Ring.
 Thet som en Tijdh war Seder/
 Är en gång nederlagdt/
 Och när thet är lagdt neder/
 Tages åter vishi acht.
 Ty moot Sden skrida/
 Är säfengt biuda til/
 Wi moste thet förbjuda/
 Hwad Gvddh han hafwa wil.
 Therfore intet gäller/
 När intet Tijder är/
 Man sigh moot Tijden ställer/
 Och gör sigh tå beswär.
 Om iagh nu brukad blifwer/
 Fast på ett annat sätt /
 An Lagen migh beskriswer /
 Och iagh är förr hoopsätt
 Så skriswes iagh medh rätta/
 Som bruket är idagh/
 Påwäre Bygder slätta/
 I wære Bønders Lagh.

417
I Fall at något feeltes/
Ar thet loffgiffwit tå/
Aff migh stelff/ migh tildeeltes/
The Ord man bruka mä.
Och inter främrat taga/
Sins iagh ey räcka til/
Thet ingen kan doch flaga/
Som rätt betänckia wil.
An tusend Ord iagh äger/
Som uppå andre Mål/
Man ännu intet säger/
Ehuru är theras Präl.
Then Orsak iagh än finner/
Til mitt föracke/ är then
I hugen intet rinner/
Uppå the Swenske Män.
An alltidh Kriigh och Drligh/
Doch ridderligh Bedriff/
Hoos them är sunnen görligh/
Wanåhra til min skriff.
När andra bruka Pänna/
Doch skrifwa alle som mäst/
The lära Bössar spänna/
Doch heller rida Häst.
Hoos Gødharna thet hände/
Som wunne förr Acheen/
Thet rådhslogz at man brände/
The Bökren i gemeen.
Ney stegh en vp at swara/
Tå bleswe the som wij/
Drädde för all Fahra/
Widh Kriiget sweswas ij.
Så länge Greker öfwa/
Sitt läsand i Book/

I Säterheet the töfwa/
Til thet the äre i Dok.
Dhwäre Wapen hielpa/
Til Segher här och thär.
Them theras Böcker stielpa/
Som the mäst hålla fär.
Så talade tå theenna/
Så meente alle slätt/
At theras Böcker bränna/
Thet wore intet rätt.
Aff sådant theras Sinne/
Doch sådan Lust til Krtigh/
Ar lier vthi minne/
Om the förgåta migh.
Doch medan en deel sächtar/
Skal iagh förordna them/
Som prijsar och vrsächtar/
Här effier Gødha Män.
En Orsak oppenbarligh/
Ar och til Swagheet min/
The många Dithsagh sahrligh/
Mitt Folck vhr Länder sin.
Giordt hafwer/ kring om Jorden/
Så offia hjit och tijt.
At iagh är minstad worden/
Aff theras wandrings tijt.
Två gångor semton Hårar/
Iagh fölgde vthur Land/
Men thet migh än beswärar/
Thet gick them så i Hand:
The kunne såå tilbata/
Sitt Land och sådan migh/
Förglömde när the smaka/
Then Lust the sökte sigh.

Ty måst när som the tyckte/
 At Swerie war förträngt/
 Som Swermar the vthryckte/
 Jandra Länder långt.
 Imånge Åhr the fore/
 Then heela Åsten om/
 Och hwar the förste wore/
 Mehr hopwijs effter kom.
 Medh them iagh war tillijka/
 I Spanien/ Wälske Land/
 Africa/ Franckrike/
 Vort öfwer Siö och Sand.
 Thet blefwe långt iagh sade/
 The Kungars Namnpen nu/
 Som migh i Sälstap hade/
 Til Dittetto siw.
 Från Berick/ then iagh kände/
 Som först vhr Sverige drogh/
 Til Rodrick tā min ånde/
 Jagh vthi Spanien togh.
 Thet Land them gick tilhanda/
 En deels behölt migh quar/
 En deels migh ihop blanda/
 Medh Målet som ther war.
 Så at iagh lempnad finnes/
 Annu på mången Dri/
 Hwar aff thet sigh påminnes/
 Hwad Gødhar hafwa giort.
 När the som migh så förde/
 Then heela Wården om/
 Thet blefwe nu förstörde/
 Jagh hvt tillbaka kom.
 På Folk iagh sann förswagat/
 Mitt Josterlandh och migh/

Som iagh har offra flagat/
 Medh the långsamme Krijgh.
 Ther effier gick migh wårre/
 (Fast aldrigh Ristet här/
 Aff Bihländt Macht och Hårre/
 An öfwerwunnit är)
 Thet bytes om then Låra/
 Och then vhrminnes Troo/
 Som förr hölts vthi åhra/
 Hoos them i Sverige boo.
 Så mycket thet them hielpte/
 Så skadade thet migh/
 Thet war thet migh först stielpte/
 Och skände synnerligh.
 Min Dwan bleff tā snarligh/
 Then som förr war min Wån/
 En sådan Mootgångh sahrligh/
 Förmam iagh aldrigh ån.
 The Ehrsti Namn bekände/
 Här inne aldras först/
 Moot migh sitt Haat vptände/
 Aff en mordairigh Törf.
 Alt thet the sunno strifwit/
 Som sigh tildraait war/
 (Om något war ån blifwit/
 Alt thet til lempnat quar)
 Aff Fruchtan thet vprändes/
 Aten i någon Skriff/
 Then förra Gudztienst kändes/
 Och lempnas thet Jörgiff.
 Hwart Altar kastas neder/
 Hwar Högd han reeffs i Grund/
 Hwar Lyckia medh sin Heder/
 Hwart Dffer och hwar Lund.
 W ij Thors/

Thors/ Odens/ Friggas/ Säte/
 Beläte/ Brunnar/ Tråå/
 The skulle så förgåta
 Medh Tjden å och å.
 Medh råtta the förgjorde/
 All thetta och medh skäl/
 Them intet annars borde/
 Thet war alisammans wäl.
 Men migh ther hoos antasta/
 Och migh vthrotta slätt/
 Nå hwar man billigt lasta/
 Som thet war söga rätt.
 Jagh kunde litet wälla/
 Om thet medh migh bestrefss.
 Hwad the för Truldom hålla/
 Thet onda här bedrefss.
 The gambblas Brister warna/
 Hwar man them skriffne seer/
 Och göre of förfarna/
 J all wår Handel mehr.
 Then Christne sanna Lära/
 Hade än så säker stätt/
 Och intet mindre åhra /
 Aff mine Böker sätt.
 Apostlarna hitt sändes/
 Wäl wisse på hwad Sätt/
 Redh mindre at iagh brennes/
 Gddz Ord stad sättes rätt.
 Then helge Herberz lärde/
 Predikan/ mehra dresse/
 En Elden han förtärde /
 Som migh pålastat bleff.
 Augustinus medh then gode/
 Staffan och Adalwart/

När the beweckte / bode/
 Medh lampa Fogh och Ari/
 Vthråtta mycket mehra/
 An som all Skriffiens Brand/
 Kung Diörn och andra flera/
 Här bruka i wårt Land.
 At Heimer lät borttaga/
 Upsala Kyrekiens Guld.
 Ar mindre til beklaga/
 Hans floora Grymbeck skuld/
 An Dloff Skätt Kung öfwar/
 Som flere Kyrekiors Präl/
 Och mitt beröm bortöfwar /
 Til Spätt sitt ägite Mål.
 Men sådan hwad Orsakar/
 Then högste Präst i Rom/
 At han migh och förfakar/
 Och fäller sådant Dom/
 Thet iagh på alle ställe/
 Vthrotas måtte här/
 Latinen måtte gälla/
 Allenast här och thår.
 At Mässor/ Böner/ Sångar/
 Anstältes på Latin/
 Och sände många gånger/
 Hijt stränge Påbudh sijn.
 Aff honom aldrigh wänte/
 Jagh migh ett sådant Hoot/
 Och aldrigh thet förtiente/
 At han migh war emoot.
 När iagh thet lidit hade/
 In moot siwhundra Åhr/
 Sigh ännu moot migh lade/
 En annan Mootgång swår.

Man vndslap här then Willa/
Dch thet Affguderij/
Som Påfwen wil inbilla/
Men iagh bleff intet frij.
Iagh bleff än mehr beswärad/
Dch misste mitt förswar/
Dch wardt nu mindre äbrad/
Än iagh tilförne war.
Ällt hwad som aff Papisfer/
Beskrifwit war medh migh/
I hastigheet iagh misster/
Igenom theras Kriggh.
Medh sikh min Heder förde/
Then stälte Bisshop floor/
Som mitt Verödm förstörde/
När han vhr Landet foor.
En Brashthet samma öfwar/
Aff Östergölandz Stiff/
Han Swenske Böcker röfwar/
Dch hwad thär sans för Striff.
The Gamble Götthars länge/
Rijmböcker han borttogh/
Dch theras Wisfar många/
Hwar på Historien stoggh.
Ty ällt hwad lästigt giordes/
Dch ridderligh bedreffs/
I Gambletiden/ spordes/
Dch ällt medh Rijm bestreffs.
The Greker ingen glömer/
Som togo Troya in/
För thet at them berömer/
En Grek medh Rijmen sijn.
Mehr gagnar them the sunne/
Homerum til sitt loss/

Än ällt thet som the wunne/
Medh heela Paris Hoff.
När the hans Striffier misste/
Är och ällt theras Ross/
Som ingen nu mehr wisse/
Aff them och slätt sin loss.
Righ är thet än i Minne/
Doch medh mitt störste Wee/
Hwad hietar sikh här inne/
I Swerige låte see.
Iagh sågh Achillis lifte/
Dch then ey mindre war/
Än then som Troyæ Rike/
Togh vnder sitt förswar.
Iagh sågh och mins allena/
Then ingen förmanñ gaff/
I Wackerheet Helena/
Som mycket sänes aff.
Men ach! Iagh migh påminner/
Iagh sågh tilförne här/
Then intet öfwerwiner/
Homerus som än är.
Ällså är nu förswunnin/
The Götthamåns Bedriff/
När intet blifwer sunnin/
Mehr om them någon Striff.
För them iagh intet quider/
Them war en Dödh bestård/
För Striffiens skuld mehr lidet/
Som ingen Dödh war wård.
Hon hade tiert at blifwa/
Så länge Wården står/
Så länge Jofcken strifwa/
Så länge Solen går.

Hon fördes som iagh sade /
 Vhr Landet medh the wå/
 Papisster / som nu hade/
 Allt hwad the kunde sä.
 Widd the ras Tidh tilhopa/
 Hwar aff thet här och thär/
 In finnes fring Europa/
 Ther thet minst achtat är.
 I Rom en deel förwaras
 Til södo Mail och Maal/
 Kan en gångh yppenbaras/
 Och frijas vhr thet Quaal.
 När man först börjar leta/
 Lå skal man finna på/
 Och flere Rum så weta/
 Hwar thet än dölias må.
 Förvthan thet förtalde/
 Föracht och hinder stort/
 Migh intet ringa qualde/
 Then Stadan migh har giordt.
 The främa Kungars Wålde/
 Och aff the Jutars Blodh/
 Som Swenskom wedergälde/
 Så the ras Wilia godh:
 At när the äre tagne /
 Aff ett frivilligt Waal/
 Lå äre the vthdragne/
 The Swenske til stoort Quaal.
 Lå hafwa the vthplundrat/
 Archiwer och Canslitz/
 At mången sigh förvndrat/
 Har på thet Tyrannie.
 Thet til min Prydna lände/
 The södra träget bärt /

Argöra så min ände /
 Så framt the kunde käre.
 The Runasteenar floora/
 Nu intet lempnas quar/
 Och söchtes til förloora /
 Allt hwad i Sverige war.
 Thet måtte synas Under/
 Om iagh och lempnad är/
 Som lefwat har in under/
 The grymme Härrar här.
 Omshider war min ägen/
 En Konung aff Swensk Blodh/
 (Allså är Lyffan trägen/
 Mot migh och aldrigh godh.)
 Then migh ju så förföljde /
 Som någon hade giordt/
 Sitt Haat nu intet dölgde/
 Ehuru thet war stoort.
 Til Pålantz Riike frönter/
 Kung Sigismundus bleff/
 Aff hwem iagh så wardt lönter/
 At han migh och fördress.
 Lå fans en wåldig Hielte/
 Från Södermanna Land/
 Som i förswar sigh stälte/
 För migh medh Swerdi Hand.
 Om han ey funnis hade/
 Lå wore Sverige Tråål/
 För Friisheet Wår sigh lade/
 Then samma vp medh skåål.
 Inbördes Krigh förderfwa/
 Then som them förer / måst.
 Doch offta the förwårfwa/
 Then Friisheet them är bäst.

Tilförene

Tilföorne the migh stämde/
Och wore nogh til meens/
När Götthar intet stämde/
Medh Swenske öfwereens.
Ty Wre gånger hände /
At thesse Riken tw/
Sigh från hwar annan wende/
Från Magogs Tijdh til nu.
En Konung Sverige hade/
En annan Göttha Land/
Inbördes sigh tilfäde/
The både/Word och Brand.
I medler Tijdh migh härter/
En thår then andra här /
At iagh/når hwar sigh wårter/
Hoos både plågad år.
Så mycket ondt migh mötte /
Så olycksam iagh war/
Så mången migh anstötte/
Och på migh hån timer bar.
Min röst är thet allena/
Churu iagh war trångd /
Bland andre Språk orena/
Står iagh nu oförmångd.
Ty hwarcken Ninus räckte/
Sitt Regimente hjit/
Ey heller Cyrus sträckte /
Til mitt Folk/ sitt Gebitt.
När Alexander lade/
All Rike vnder sitt/
Han intet wunnit hade/
Moot thetta Folket mitt.
Och Czar näpligh hinner /
In til thet Swenska Haff/

Sitt wälbes Grånk thår finner/
Och mozte draga aff.
Iagh kom/Iagh sågh/han sade/
Men intet mehr/iagh wann/
Hans Ståltheet nederlade /
Thet Mostånd han här sann.
In finnes Danmarks Krona /
Fördwara til Wien/
Aff them som intet skoono/
The Språk man håller reen.
Och flere Grannar mijna /
Beuungne aff wthländst Mach/
Som såge Språken sijna /
I största Willan bracht.
Thet må iagh intet klaga/
At medh vthrustad Håar/
Dwänner mijna draga/
Emoot migh hwar iagh år.
Thet skulle intet lijda/
The mijne Kämpars Modh /
Beredde/för migh strijda /
Och wåga Liff och Blodh.
Ney thet stal aldrigh finnas /
At iagh i ypet Fält /
Aff någon skulle winnas/
Som sigh har moot migh stålt.
Medh hemligh Kriugh iagh plågas/
Medh list och medh försåth/
Om en gång något wågas /
Så stildes wij snart åth/
The låta see sigh Wänner /
The som migh hata måst/
At then som them ey kanner/
Han troor them aldr abäst.

Hvem skulle migh försvara/
För Falthees stoora Mächt/
Allting är samma Fäbra/
I Wården vnderlagdt.
En Swån vppenbarligh/
Then hatar man igån/
Men then är mehra fahrligh/
Som synes vara Wått.
The Fremmande hije komma/
Från andre Land til boo/
Hår synes of så fromma/
At man them mehre skal troo.
Hwad och han migh befinnes
I sanning/ intet är
Aff Nöden/ thet påminnes/
Igenom mitt Besvär.
Hwad of Wulff Gyler tiente/
Hwad Bernhard Melen war/
Then som man hår förlänte/
Wåri Calmar i försvar.
Conrad von Pny och flera/
Them man sigh litte til/
Iagh nu medh sådana mehra/
Ypråkna intet wil.
Hår effter wij förmoda/
Mehre Troosheet finnas skal/
Aff the vthländste goda/
Som sätias hår til fall.
Stoor hielp wij hafwa sunnit/
I wåre sidste Kriigh/
Och medh them Segher wunnit/
Som of förbunde sigh.
The hålla i stoor Åhra/
Wåri Folck/wåri Mål/wåri Land/

Fast the olitte åhra/
Som Hampna til wår Strand.
The Språken intet wåla/
Thet är mast theras skuld/
Som i sin Handel snåla/
Allenast dyrcka Guld.
En deel aff them vchflånger/
Wåri Folck/ aff theras Winst/
Och thet widh Swenske Drånger/
Iu brukar aldraminst.
Men wåra ågne skrifwa/
På Tasslor Lyfte Ord/
Som hår vchångde blifwa/
At göra sigh kungjord.
En Swensk ståms intet sätia:
Hår sålies Swediske Bår;
En skrifwer medh stoor stättia/
Gut Wein verkaufft man här.
Iagh weet hår många wandla/
Aff allehanda Fålt/
Som intet kunna handla/
Medh of förrothan Tålt.
The kunna intet alla/
Migh låra medh en hast/
Thet skulle mången falla/
Omdyeligit fast.
The må lufwål besinna/
Hwar Kunglig Sätet är/
Thet bör man Språken finna/
Mehre hedrade och skår.
Them borde migh doch låra/
För thes skuld som hår boor/
Fast någon mindre åhra/
Migh elliest wårdigh troor.

Men offia får iagh höra /
 Hwar Gudstienst hållas skal /
 At Tyfars Liud förstöra /
 Then Swenske Sängen all.
 Medh annat Språk instämna /
 Och medh ett fremma Liud.
 Ar intet sikh bequämma /
 Til at rätt prissa GVDH.
 Men at iagh intet klagar /
 Mehr om vchländtes Feel /
 I thet migh minst behagar /
 Ar måst the Swenstes Deel.
 Hwij må the sådant lijda /
 Hwij görs här intet til ?
 På oss the skulden wrijda.
 Thet sägatz man så wil.
 Them någon Günst beklårde /
 The Phoebi Systars Chor /
 Och hållas wara lärde /
 Thet man och om them troor.
 Hwarföre må the öfwa /
 Så litet Lårdom sijn ?
 Och intet medh migh pröfwa /
 Til thetas Prijs och mijn ?
 Them borde sikh förswara /
 För thetas Grammars Spee /
 Och en gång vppenbara /
 Theß Feel som äth them lee.
 Hvem får iagh som bewjfer /
 Then Edgn oss lågger på /
 En Oloff Worms som prissar /
 Hwad Dancker hålst wara må ?
 Pontanus och the flera /
 Medh Falscheet/ gifwa an/

At Danstän Heder mehra /
 Aff Aldren pröfwa kan.
 Hwad är thet Swenske rådas /
 Som skrifwa intet mehr ?
 Så wäl som iagh the hädas /
 At man en Böcker seer.
 Ath them thet effter fråga /
 Wj säya medh skoor stam /
 Thet wij nu intet äga /
 Som wärt är wijsas fram.
 På elfwe Språk nu trykkes /
 Calpyn / migh vchelagt /
 Hwad må thet Wården tykkes /
 Om oss / aff thet föracht ?
 Ja thet ij / en vchtydde /
 Hwad thet Ord Gochus war /
 Han säger at thet lydde /
 En grossoch plumper Kar.
 Du för alla grofwa /
 Then aldragröffte Toof /
 Som aldrigh war til Hofwa /
 För tu thet skreff i Boof.
 Fans någon then en wisse /
 The Gochars ädle Blodh ?
 Och någon then en prisse /
 Theß ridderlige Modh ?
 Vp vp aff eder Dwalo /
 Förswarer nu hwar sikh.
 I måste och så tala /
 Och stunom lempna Rttigh.
 Hwad hielper alt allena /
 Bedrifwa något skoor ?
 Skal Wården så så meena /
 Och thet i hafwen giordt.

När Wärdet ändat blifwer /
 Så ändas edert Noos /
 Så framt then thet beskriwer /
 Han icke är thet hoos.
 Men ingen wil nu böria.
 Then något högre är /
 Han blygg at man skal spöria /
 Thet han har Skriffter lär.
 The ringa från sigh stüta :
 Aff alt Arbetet wårt /
 Är ingen Frucht til niuta /
 Ehuru thet är swårt.
 Så många luter tunna /
 I höga Wårde stå /
 Wil hyskan of thet vinna /
 Mehr passa wij ey på.
 Nwad the mehr sådant säya /
 Kanste som minst förstå /
 Bör eder intet wåpa /
 At i ey skrifwa må.
 Förachtat ingen blifwer /
 Medh mindre at iu han /
 Orsaken thet til gifwer /
 Förr än han stötes an.
 Then som Betalningh söker /
 Han skrifwer aldrig wäl /
 Nwem mitt Verdm föröcker /
 Beprydas skal medh skal.
 Ey heller tienar straffa /
 En annan medh sin Skriff /
 Thet gifwer noch til staffa /
 Och ärett mitt Förgiff.
 Widlyffstigh Skriffte of ledes /
 Skriff wälbetänckt och färt.

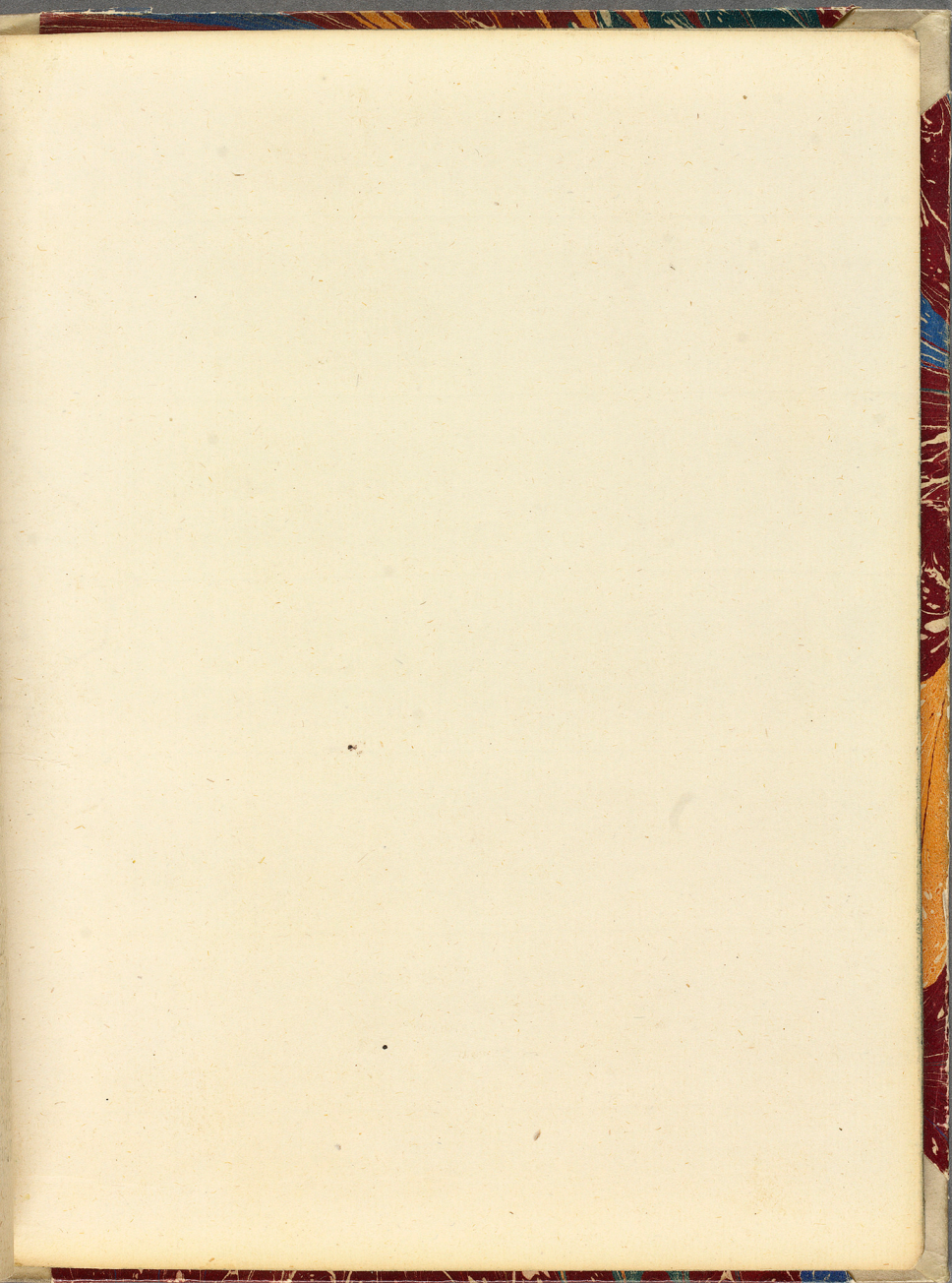
Medh hast du ingaledes /
 Stäm tyna Färior bort.
 Nwar man thet skal bekänna /
 Ut intet Språk så swårt
 Thet Egenkap rätt känna /
 Är summit än / som wårt.
 Latinen läres skrifwa /
 Så lätteligh och snart /
 Mehr Tydh skal en sigh gifwa /
 Til bruka migh medh art.
 Och thet som Swårheet finnes /
 Sigh låter Konstn see /
 Nwad vthan Möda winnes /
 Kan vthan åhra see.
 Jagh förde när migh sådes /
 Ut Nordast i en Brä /
 I Fångelset inlades /
 Then som iagh hoppas på.
 För thet han hade brutit /
 Jagh nästan quijder än /
 Och hade gerna sturrit /
 I hans Rum många Mån.
 Noth ledh iagh rå han fångslas /
 Kanste thet war hans rätt /
 Ther ofwer doch mehr ångslas /
 At han förgar mih nåt.
 Som Flugan quict och snäller /
 I Sommars Wårman går /
 Medh Röiden Röbet faller /
 Och inermehr förmår.
 Så fir ser bort hans Sinne /
 Aff then om aone Röid ;
 Och wisnar bort bars Minne /
 Ther han så lågh förböid.
 Ther efter migh än mider /
 Poetis medh stöort Bee /
 Och klagar at aff Gether /
 At nwoce miste the.

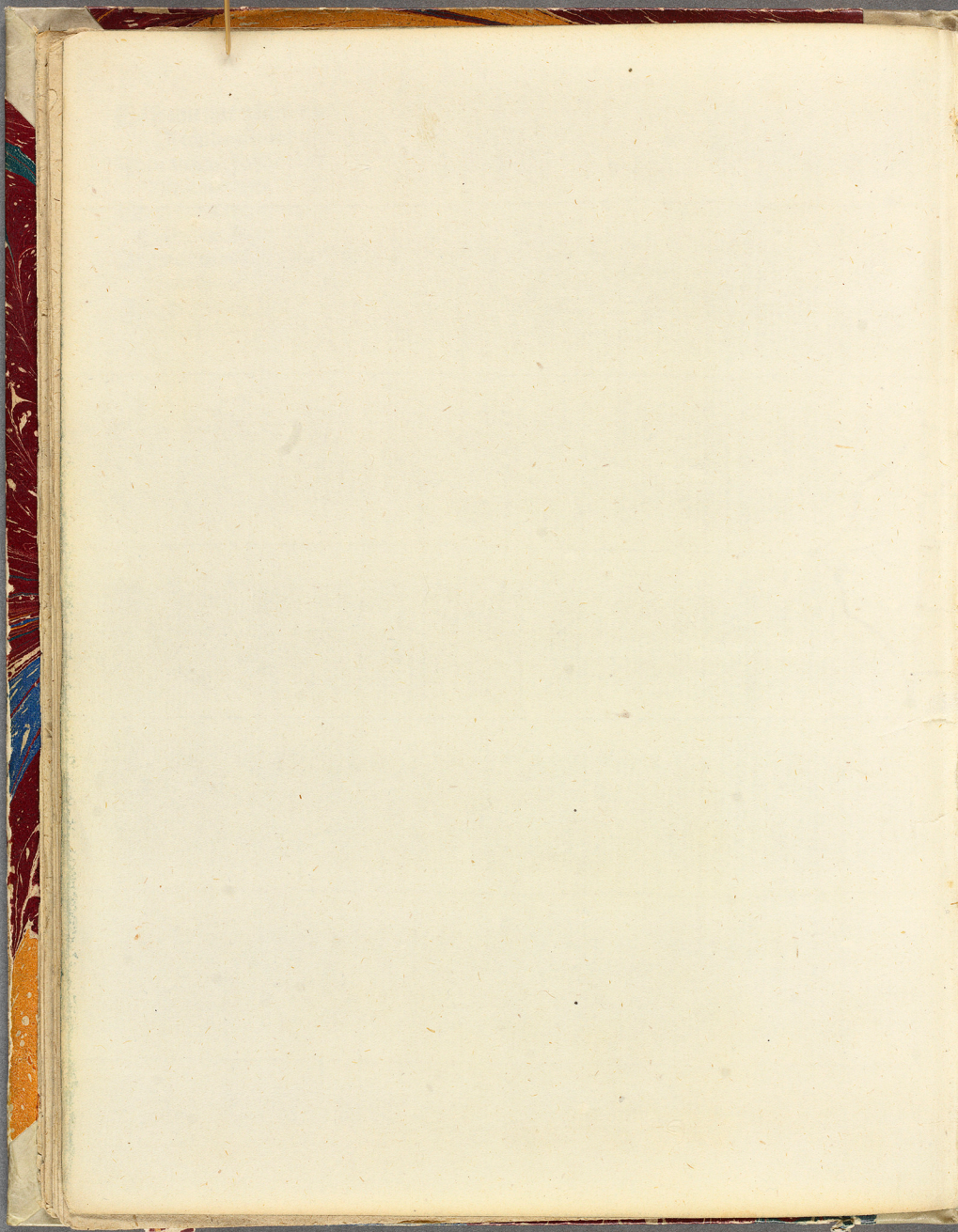
Som wår Parnassus hade /
 Til sitt Berøm wåhwalt /
 Them war nu som han sade /
 Alltheras Skuld betalt.
 En Sång war för of alla /
 Doch borde föria måst /
 The som them Landmän kalla /
 Och them behöfde bäst.
 Hwem hittar nu på föra /
 Tilhoya mine Ord /
 Som them war lått til göra ?
 In är han innet spord.
 Ijfwäl här mycket finnes /
 Hwar til of elas the /
 Som föra of til Sinnes /
 Hwad Under wij här see.
 Nogh är thet som förtienat /
 At blifwa tecknad av /
 Om elliest GUD förlånat /
 Then som thet göra kan.
 Wij hafwa til beröma /
 En Konung/hwiltens/Dygd /
 Wij innet kunna glöma /
 Förvthan största Dygd.
 The andre Kungar äbras /
 På allehanda sätt /
 Aff of thet nu begäras /
 At göra och wår rätt.
 Thet hoos är wårt påminna /
 Thet Golef som födas skal /
 Hwad wåre Hieltar winna /
 För Prijs / fring Wården all.
 När som the Wapnen föra /
 Emoot then Harm och Hoor /
 Then the of altijd göra /
 Som är of emoot.
 Nogh är här til bestrifwa /
 Om underlige ring /
 Som innet fundne blifwa /
 The andre Landen fring.
 Jern/ Råpar/ Silfwer/ brytser /
 Man wåhur Jordan äp /

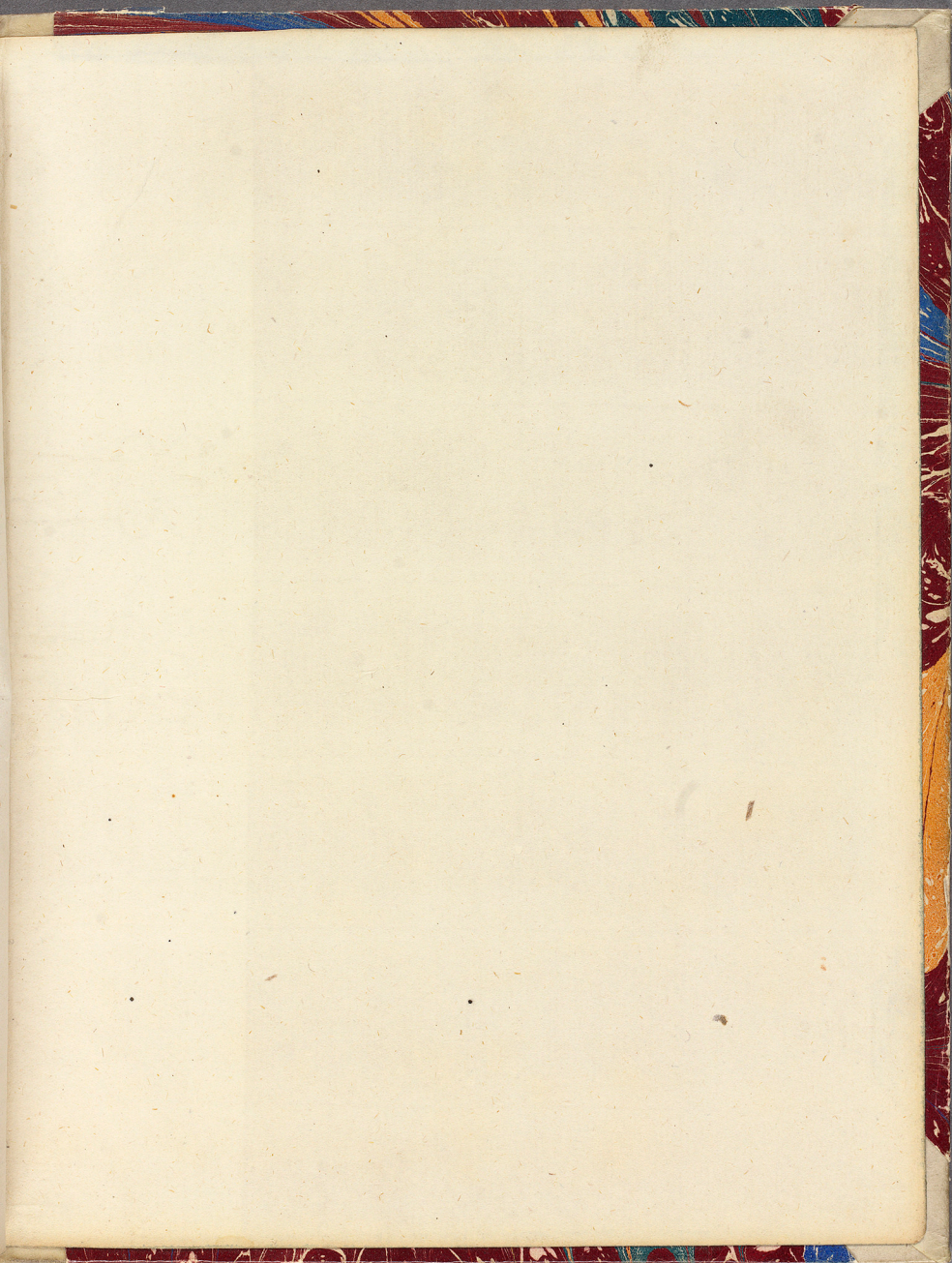
En Bruf som innet trycer /
 Them thet til nå sice häp /
 Diur/ Fiskar/ Fruchter/ finne /
 Wij öfwerflödigt här /
 Whaff thet slag h är inne /
 Allenast hoos of är.
 Hwar aff the innet weta /
 Whi the andra Land /
 Och såfengt effter leta /
 Bort öfwer Sid och Sand.
 Doch är thet napt så ringa /
 Som cy bestrifwit är /
 Hoos them. Här finnas inga /
 Som strifwa något här.
 Ijfwäl the sigh förundra /
 Ijfwäl beröma the /
 Jete en aff många hundra /
 Bestrifwa thet the see.
 Så många Hampner stöna /
 Så mången wacker dö /
 Så många Lunder gröna /
 Så mången lustigh Sid.
 Om Kärlek någon dreswe /
 Til Stönher/ Prijs och läff /
 Nogh Orsak thet til bleswe /
 Seer han wårt Kungahoff.
 Om Laura förtiente /
 Beröm för Deyeligheet /
 Och at Petrarcha wånte /
 Medh sådan Stadigheet :
 Om Dayne om Corinna /
 Wpstånde sådan Brunst /
 Hoos them som moste brinna /
 Aff Hopp til thetas Gunst.
 Så wäl förtiena många /
 Beröm/ aff alle the /
 När medh sin Wpsyn sänga /
 Them som wppå them see.
 Som Venus hade drifwit /
 Poeter whi Rom /
 Så hade Frigga gifwit /
 Och här til strifwa om.

Så framt thet någon wore/
 (Uprånd aff hennes Flåm)
 Ehen ingen Fabra bore/
 Tillårat komma fram.
 Mig sådes thet man achtar/
 Så ringa Råmen här/
 At hwar man sig nu wachtar/
 Ehem synas hafwa får/
 At ringa som sig borde/
 Ehem kunna låsa rått/
 Andoch the wore gjorde/
 På aldrabäfte Sätt.
 Så är alt när thet börjas/
 Alt om aant synes hårt.
 När flere strifwa spörjas/
 At låt thet fört war swårt.
 Många Ord språk the nu brukar/
 I förstan oråckt war/
 Men Wanen gör them minna/
 Mehr öffige och klaar.
 En heller må afffräckas/
 För thet skuld någon mehr/
 At Råmen them en råttas/
 Som man så höge seer.
 Jagh mins en Konung åbra/
 Så högt för alla mig/
 Och mig allen begära/
 Noos Folket sitt och sig.
 At ingen fick innångia/
 Medh mig ett fremmande Ord/
 Hwem någon wille intrångia/
 War strått hans Dgunst spord.
 Jagh mins then samma strifwa/
 På Finsta i ett Bress/
 Som han sitt Swar at gifwa/
 Til Franckerijte skreff.
 En Findlands Förste höffdes/
 Ehen Gången swara så/
 Och inret thet behöffdes/
 At brukar Franiskan rå.
 Sidst wil jagh nu tungöra/
 Ehet kommer snart en Tijdh/

På hwilken man skal höra/
 Mig bring om Wården wijdh.
 Mehr än Latim nu öfwas/
 Jagh en gång brukas skal/
 Fast än thet medh förre öfwas/
 Men nu för många fall.
 En gång skal ingen blanda/
 Ehet nye Orden in/
 Mång Land mig gå tilhanda/
 Så wål som Wården min.
 Medh mig skal en gång låra
 Uppåla Ungdom sitt/
 Hwad Konst man wil begära/
 Aff Böckren på Latijn.
 Och the som något strifwa/
 Kanste/ fört til ett Proff/
 För weh skal man them gifwa/
 Alt hwad them görs behoff.
 Så skole Böcker säljas/
 Så öfwerfödige här/
 At här aff tunna wåttas/
 Hwad slagh man hållt begår.
 Alt hwad the Gamble Wijisa/
 Lemnade effier sig/
 Ehet skal man kunna wijsa/
 Beskrifwit genom mig.
 Aff belig Skriff och wårdaligh/
 Hwad som kan wara til/
 Skal inret finnas råsligh/
 Ehet jagh en wijsa wil.
 Stoor Winingh skole göra/
 Ehet mina Böcker rå/
 Emellan Städter föra/
 Och medh them handla få.
 Medh hwad för annan Wara/
 Som nu är största winst/
 Skal rå som ringast wara/
 Och gälla alt som minst.
 Mig skole alla åbra/
 I heela Wården wijdh/
 Och mig åstunda låra/
 Tillijka på en Tijdh.

Г. Косачев

